

AL CUALIFICACIÓN PROFESIONAL CUALIF
ON PROFESIONAL CUALIFICACION PROFE

CONFORMACIÓN

Nivel de cualificación: 2

INSTITUTO
GALEGO
DAS
CUALIFICACIÓN

Coordinación do proxecto

Cristina Rubal González

Dirección do proxecto

Marisa Mallo Fernández

Equipo técnico e metodolóxico

Ana Pinal Fuentes

Ana Ferreiroa Dobarro

Isabel Bandín Matos

Grupo de expertos

Experto

Empresa

José Ramón Bugarín Rodríguez

Dolmen Granit, S.L.

José Luis Delgado San Miguel

Enxeñeiro técnico de minas,
Profesional liberal

Ángel Gancedo Muriente

Pizarras Samaca, S.A

José María González Álvarez

Pilesa e Intradima

Alfonso González Moral

Elgo, S.L.

Santiago López Piñeiro

Universidade da Coruña

Andrés Molina Franco

Consejería de Educación,
Junta de Andalucía

Enrique Sanjuán Oliveira

Euro Roca, S.A.

Colaborou na primeira fase do proxecto

Javier Fernández Prego

Fachadas del Norte, S.L.

Índice

Presentación	7
1. Competencia xeral	9
2. Unidades de competencia	9
2.1. Relación de unidades de competencia	9
2.2. Desenvolvemento das unidades de competencia	10
2.2.1. Unidade de competencia 1. Realiza-las operacións de labra da pedra natural.	10
2.2.2. Unidade de competencia 2. Realiza-lo corte a medida e os labores especiais da pedra natural.	14
3. Ámbitos de competencia	21
3.1. Relación de ámbitos de competencia	21
3.2. Desenvolvemento de ámbitos de competencia	21
3.2.1. Seguranza nas instalacións de elaboración de pedra natural.	21
3.2.2. Calidade.	22
3.2.3. Relacións no equipo de traballo.	23
4. Anexo. Cualificacións profesionais no sector da pedra natural	24
5. Glosario	25

Presentación

Na intención da Xunta de Galicia está o dobre obxectivo de conseguir o progreso dos traballadores e a competitividade das empresas, establecendo como principio unha mellora da cualificación profesional.

O contexto socioeconómico da Comunidade Autónoma galega, baseado cada día máis na competitividade empresarial, esixe revisar o papel dos recursos humanos nas organizacións productivas, conferíndolle un maior valor á competencia profesional dos traballadores. A competencia á que nos referimos non sería a mera capacidade de realizar tarefas repetitivas, senón que inclúe a capacidade de relación, de innovación e, sobre todo, de adaptación permanente ós continuos cambios ós que está sometido o sistema productivo.

A caracterización da competencia profesional é un proceso de gran complexidade e de importancia clave para o avance da economía galega, xa que se trata de describi-lo que se espera que realicen as persoas na súa actividade laboral para acadar os niveis de calidade e eficacia que esixen as estruturas productivas. Con esta premisa o **Instituto Galego das Cualificacións** abordou a determinación desas competencias en dous sectores relevantes para a economía galega como son a construción naval e a pedra natural, a través da elaboración das cualificacións profesionais.

O traballo que se presenta a continuación non sería posible sen a colaboración dos sectores implicados, tanto a nivel empresarial como sindical, ós que desde estas liñas queremos amosa-lo noso máis profundo agradecemento.

Entendemos que coa elaboración destas cualificacións profesionais a Administración galega deu un paso adiante e será agora responsabilidade dos sectores correspondentes facelas realidade a través da súa aplicación no mundo productivo.

Manuela López Besteiro
Conselleira de Familia e Promoción do Emprego,
Muller e Xuventude

Denominación:

Conformación

Nivel de cualificación: **2**

■ 1. Competencia xeral

Realiza-las operacións de conformación para dota-la pedra natural da forma e dimensións desexadas, en condicións de calidade, de acordo coa normativa de prevención de riscos laborais e respectando as normas de protección ambiental establecidas.

■ 2. Unidades de competencia

■ 2.1. Relación de unidades de competencia

- UC 1. Realiza-las operacións de labra da pedra natural.
- UC 2. Realiza-lo corte á medida e os labores especiais da pedra natural.

■ 2.2. Desenvolvemento de unidades de competencia

■ 2.2.1. Unidade de competencia 1.

Realiza-las operacións de labra de pedra natural

A. Elementos de competencia e criterios de realización

■ EC1. Detectar singularidades do bloque e separar aqueles que non cumpren as especificacións prescritas.

CR 1. O bloque lávase de maneira que permita examinalo correctamente.

CR 2. O bloque seleccionado está libre de imperfeccións conforme as especificacións técnicas de calidade e en caso de as presentar, o seu aproveitamento xustifica a escolla del.

CR 3. O bloque é rexeitado por presentar imperfeccións segundo a especificación técnica de calidade.

■ EC2. Levar a cabo a "lectura" dos planos de fisibilidade ou exfoliación para conseguir unha labra ou conformación segundo as ordes de fabricación e as especificacións técnicas.

CR 1. O bloque oriéntase cara ó labrador en función dos seus planos de fisibilidade.

CR 2. O bloque aséntase sobre o banco ou o terreo en perfectas condicións de estabilidade.

CR 3. O bloque cumpre as especificacións técnicas de medida do produto demandado.

- CR 4. Detéctanse as imperfeccións e os planos de exfoliación da pedra.
-
- EC3. Manexar e realiza-lo mantemento de uso da maquinaria e ferramentas necesarias para realiza-lo proceso de labra/exfoliación garantindo o seu correcto funcionamento.
-
- CR 1. As ferramentas para a labra/exfoliación están dispoñibles e en bo estado.
-
- CR 2. A labra realízase con rapidez de maneira que se obteñan o máximo número de pezas cumprindo os criterios de calidade e co rendemento axeitado.
-
- CR 3. O labrador colócase á distancia e na posición adecuada para realiza-la labra do bloque e evitando ser alcanzado por un movemento fortuíto das pezas unha vez cortadas.
-
- CR 4. Utiliza-lo guillo segundo as especificacións técnicas para conseguilo espesor fixado.
-
- CR 5. Compróbase que o bloque ten o grao de humidade oportuno para a labra.
-
- CR 6. Utiliza unha ou máis uñetes ou cuñas segundo as características de fisibilidade e dureza da rocha, colócaas perfectamente orientadas ó plano de fisibilidade e golpea o martelo coa potencia adecuada para abri-la peza en función das características da pedra.
-
- CR 7. As entalladuras para coloca-las cuñas non conteñen auga e teñen a amplitude e profundidade abonda para encaixalas.
-

CR 8. O golpeo das cuñas é sucesivo, suave e por orde.

CR 9. Obtén planos lisos e continuos da operación de labra/exfoliación.

CR 10. O movemento e amoreamento das pezas rematadas realízase con máquina e sen risco para o operador.

■ EC4. Seleccionar e clasificar los productos resultantes segundo a calidade e as características requiridas.

CR 1. A selección e clasificación dos materiais realízase cumprindo as especificacións técnicas e os criterios de calidade aplicables en cada caso.

CR 2. As pezas clasificadas destínanse conforme criterios establecidos e sitúanse nas zonas apropiadas.

■ EC5. Realiza las operaciones de labra/exfoliación cumprindo a normativa de prevención de riscos laborais e respectando as medidas de protección ambiental.

CR 1. Utilízanse e consérvanse correctamente os equipamentos de protección individual.

CR 2. Coñécense os riscos laborais propios do seu posto de traballo e actúase segundo a normativa de prevención de riscos laborais.

CR 3. Coñécese o plan de emerxencia da empresa.

- **CR 4.** Coñécense e aplícanse as medidas de protección ambiental.

B. Especificación de campo ocupacional

Información e medios de traballo

Ordes de fabricación. Instruccións técnicas. Especificacións de produto. Manuais de uso de maquinaria.

Uñetes, martelo, guillo, cuñas, mazas... Máquina exfoliadora.

Procesos, métodos e procedementos

Coloca-lo bloque no lugar de traballo. Observa-la tipoloxía da pedra. Apreciar visualmente a orientación das veas. Determina-lo aproveitamento do bloque. Labra manual.

Resultados do traballo

- Placas, baldosas, etc.
- Perpiaño, cantería, etc.

C. Capacidades e coñecementos fundamentais

Capacidades fundamentais

- Interpretar correctamente a información oral e escrita (instruccións, especificacións técnicas ou calquera outro documento relativo ó traballo a realizar).
- Distinguir veas e imperfeccións da pedra e interpreta-los planos de fisibilidade.
- Analiza-lo funcionamento da maquinaria e ferramentas necesarias para realiza-lo proceso de labra/exfoliación.

- Valora-los riscos derivados das operacións de labra nas ferramentas e nos procedementos utilizados, co fin de adopta-las medidas preventivas necesarias.

Coñecementos fundamentais

- Características e propiedades da pedra natural.
- Operacións de labra: como se traballan as diferentes pedras en función das súas características.
- Criterios de calidade para a clasificación, selección do produto.
- Normativa vixente sobre prevención de riscos laborais e protección ambiental relativa ó seu posto de traballo.

■ 2.2.2. Unidade de competencia 2.

Realiza-lo corte á medida e os labores especiais da pedra natural

A. Elementos de competencia e criterios de realización

- EC1. Interpretar as especificacións técnicas de fabricación para realiza-lo corte á medida e os labores especiais das táboas e/ou pezas de pedra natural.
 - CR 1. As especificacións técnicas analízanse detalladamente para seguir unha secuencia lóxica dos traballos que permita un resultado óptimo dentro das esixencias de calidade e no menor tempo posible.
 - CR 2. As dúbidas son transmitidas ás persoas axeitadas para a súa aclaración antes do inicio dos traballos.

- **EC2.** Efectuar un replanteo sobre as pezas a cortar para obter un máximo aproveitamento.

- **CR 1.** Realízase unha análise do material a cortar e sinálanse as zonas que se deben evitar no proceso de corte por non cumpriren os criterios de calidade establecidos.

- **CR 2.** Estúdanse detalladamente as medidas das pezas e replantéase a orde e a orientación do corte, co fin de obter o máximo aproveitamento do material, asegurando unha execución adecuada en tempo e forma.

- **EC3.** Orientar e posicionar as pezas para a correcta realización dos labores especiais.

- **CR 1.** O movemento das pezas realízase usando os medios axeitados e asegurando en todo momento a seguraza persoal e do material a manipular.

- **CR 2.** As pezas sitúanse sobre as máquinas ou bancos de traballo asegurando en todo momento a súa estabilidade.

- **CR 3.** Nos labores manuais asegúrase que a posición das pezas permita unha postura correcta e segura para a realización dos traballos.

- **CR 4.** Nas entradas das máquinas, as pezas oriéntanse de forma que se asegure a correcta execución dos labores e nas zonas indicadas.

- EC4. Operar e realiza-lo mantemento de uso das máquinas de corte e labores especiais, garantindo o seu correcto funcionamento.
 - CR 1. O mantemento de uso realízase coa frecuencia adecuada segundo o plan de mantemento preventivo, utilizando os consumibles e ferramentas apropiados e seguindo as indicacións do fabricante e as instrucións técnicas da empresa.
 - CR 2. Cóbrense correctamente os partes de mantemento, anotando as incidencias oportunas e infórmase o responsable xeral de mantemento de calquera irregularidade.
 - CR 3. O elemento de corte e/ou os útiles das máquinas de labores especiais móntanse en función dos traballos a realizar e seguindo as especificacións técnicas.
 - CR 4. Antes de poñer en funcionamento a máquina compróbase que os elementos de seguranza están correctamente posicionados e que os equipos auxiliares e os subministros necesarios (electricidade, auga, aire comprimido...) están operativos e dentro dos parámetros de funcionamento requiridos, así como os útiles axeitados e posicionados.
 - CR 5. Durante a execución dos traballos contrólanse e axústanse os parámetros de funcionamento preestablecidos para asegurar un resultado correcto.
 - CR 6. As fichas de traballo están cubertas correctamente, realizando as anotacións oportunas.
 - CR 7. Realízanse os controis de calidade de acordo coas especificacións técnicas.

- **CR 8.** As operacións de carga e descarga do material realízanse cos medios apropiados e nas zonas indicadas.
 - **CR 9.** A máquina límpase correctamente despois do seu uso, retirando os restos ou refugallos, comprobando o estado dos utensilios e deixándoa en correcto estado de uso.
 - **EC5.** Operar e realiza-lo mantemento de uso das máquinas ferramentas de uso manual garantindo o seu correcto funcionamento.
 - **CR 1.** As máquinas ferramentas e utensilios son os apropiados para obter os resultados desexados e coa calidade requirida.
 - **CR 2.** Antes de utilizar as máquinas ferramentas compróbase que os elementos de seguraza están correctamente montados.
 - **CR 3.** A maquinaria de uso manual límpase de forma adecuada despois da súa utilización e almacénase na zona apropiada e na forma correcta.
 - **CR 4.** En caso de funcionamento anormal ou avaría entrégase a máquina-ferramenta ó responsable de almacén para a súa posta a punto ou reparación.
 - **CR 5.** Realízanse os controis de calidade coa frecuencia e métodos apropiados e sgréganse as pezas que non cumpran os requisitos de calidade.
 - **CR 6.** Cóbrense as fichas de traballo e realízanse as anotacións oportunas.

■ **EC6.** Realiza-la clasificación, etiquetaxe, embalaxe e carga dos produtos resultantes segundo a calidade e as súas características.

CR 1. A selección e clasificación dos materiais realízase nos puntos indicados do proceso productivo.

CR 2. A selección e clasificación dos materiais realízase cumprindo as especificacións técnicas e os criterios de calidade aplicables en cada caso.

CR 3. Empréganse os equipamentos apropiados para realiza-la clasificación segundo os criterios establecidos.

CR 4. As pezas clasificadas destínanse conforme criterios establecidos e sitúanse nas zonas apropiadas.

CR 5. Realízase a etiquetaxe e/ou marcaxe sobre as pezas, caixas ou palés segundo indiquen as instrucións técnicas da empresa.

CR 6. As pezas manipúlanse correctamente e mediante os medios apropiados.

CR 7. Deséñase e/ou selecciónase a embalaxe apropiada a cada produto e cada medio de transporte seguindo as instrucións técnicas aplicables a cada caso.

CR 8. Cárganse os produtos no medio de transporte e cos medios axeitados.

CR 9. Estíbese e inmobilízase o material, de forma correcta, sobre o medio de transporte, tendo en conta a distribución da carga.

- CR 10. Cotéxase o material cargado co parte de saída, realizando as anotacións oportunas para a elaboración da documentación definitiva.
- EC7. Actuar segundo a normativa de prevención de riscos laborais, aplicando a lexislación vixente e cumprindo as medidas de protección ambiental.
 - CR 1. Utilízanse e consérvanse correctamente os equipos de protección individual.
 - CR 2. Coñécense os riscos laborais propios do seu posto de traballo e actúase segundo as normas de prevención de riscos laborais.
 - CR 3. Coñécese o plan de emerxencia da empresa.
 - CR 4. Coñécense e aplícanse as medidas de protección ambiental.

B. Especificación de campo ocupacional

Información e medios de traballo

Ordes de corte. Información gráfica. Equipamentos. Patróns. Características do material.

Instrucións operativas. Deseños realizados por ordenador.

Cortadoras automáticas. Equipo de hidrocorte. Calibradora. Centro de control numérico. Cisalla e cuño. Fresadoras e trades. Maquinarias, ferramentas e utensilios de uso manual. Embaladoras, cravadoras, cortadoras de madeira...Medios de carga e descarga.

Procesos, métodos e procedementos

Corte con disco diamantado. Corte con chorro de auga a alta presión. Corte con cisalla/troqueladora. Corte con fresa diamantada. Conformación con diversas ferramentas e máquinas de uso manual. Taladrado. Rañurado. Calibración. Paletización. Carga e descarga de materiais.

Resultados do traballo

Bloques escuadrados. Táboas. Bandas. Pezas cortadas á medida.

C. Capacidades e coñecementos fundamentais

Capacidades fundamentais

- Interpretar correctamente a información oral e escrita (instrucións, especificacións técnicas ou calquera outro documento relativo ó traballo a realizar).
- Aplica-los procesos necesarios para realiza-lo corte á medida e os labores especiais, ordenando as operacións segundo a secuencia productiva, relacionando cada operación coas máquinas e ferramentas necesarias.
- Valora-los riscos derivados das operacións de corte e labores especiais coas máquinas, ferramentas e os procedementos utilizados, co fin de adopta-las medidas preventivas necesarias.
- Analizar e asimila-los métodos, técnicas e procedementos propios da empresa.

Coñecementos fundamentais

- Características e propiedades da pedra natural.
- Operacións de corte: cómo se traballan as diferentes pedras en función das súas características.
- Máquinas, ferramentas e elementos auxiliares: manexo, funcionamento e mantemento de uso.

- Medios de carga, descarga e transporte de material: procedementos e funcionamento.
- Normativa vixente sobre prevención de riscos laborais e ambiente relativa ó seu posto de traballo.

■ 3. Ámbitos de competencia

■ 3.1. Relación de ámbitos de competencia

- 1. Seguraza nas plantas de elaboración de pedra natural.
- 2. Calidade.
- 3. Relacións no equipo de traballo.

■ 3.2. Desenvolvemento de ámbitos de competencia

■ 3.2.1. Seguraza nas instalacións de elaboración de pedra natural

A. Capacidades fundamentais

- Analiza-la normativa vixente sobre prevención de riscos laborais relativa ó sector da pedra natural.
- Relaciona-los medios e equipamentos de seguraza presentes nas instalacións de elaboración da pedra natural cos riscos que se poden presentar nestas.
- Analiza-las medidas de protección ambiental aplicables ás instalacións de elaboración de pedra natural, tanto no propio lugar de traballo coma no ámbito da planta.

B. Coñecementos fundamentais

- Normativa vixente sobre prevención de riscos laborais no sector da elaboración da pedra natural. Normas sobre limpeza e orde no ámbito de traballo e sobre hixiene persoal.

- Accidentes máis comúns no sector de elaboración da pedra natural. Métodos de prevención. Medidas de seguranza na preparación, manipulación e mantemento de uso de máquinas.
- Medios asistenciais ante situacións de emerxencia: primeiros auxilios e traslado de accidentados.
- Normativa vixente sobre seguranza ambiental. Factores que inciden sobre o lugar de traballo (físicos e químicos). Factores que inciden sobre o medio: emisións gasosas, verteduras e residuos.

■ 3.2.2. **Calidade**

A. Capacidades fundamentais

- Describi-la estrutura de calidade da empresa.
- Aplica-las técnicas de control de calidade nos produtos de serradura e tratamento superficial.
- Aplicar técnicas para a mellora da calidade.

B. Coñecementos fundamentais

- Concepto de calidade e produtividade. Sistemas de calidade.
- Planificación, organización e control da calidade.

■ 3.2.3. Relacións no equipo de traballo

A. Capacidades fundamentais

- Manter relacións fluídas co resto dos membros do equipo de traballo no que está integrado, respectando o traballo dos demais, participando no desenvolvemento de tarefas colectivas e evitando ou tentando resolver, dentro das súas posibilidades, os conflitos que se orixinen.
- Resolver problemas e tomar decisións individuais, seguindo normas establecidas ou procedementos definidos dentro do ámbito das súas competencias.

B. Coñecementos fundamentais

- A comunicación na empresa. Tipos de comunicación e etapas nun proceso de comunicación. Dificultades/barreiras de comunicación.
- Negociación e solución de problemas. Métodos máis usuais para a resolución de problemas e a toma de decisións en grupo.
- Equipos de traballo. Tipos de grupos e de metodoloxías de traballo en grupo. A reunión como traballo en grupo. Tipos de reunións.

■ 4. Anexo. Cualificacións profesionais no sector da pedra natural.

Cualificacións	Unidades de competencia	Ámbitos de competencia
Extracción da pedra natural	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prepara-lo xacigo para a súa explotación. 2. Preparar e realizar perforacións e voaduras para descubri-lo nivel productivo e o posterior arrinque e escuadramento dos bloques de pedra. 3. Efectua-lo arrinque de bloques de pedra. 4. Realiza-la conformación de bloques de granito, mármore e lousa, clasificando e marcando os produtos resultantes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seguranza nas instalacións de extracción da pedra natural. 2. Relacións no equipo de traballo.
Serradura e tratamento superficial	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prepara-lo bloque de pedra natural para o seu corte e serradura coa maquinaria axeitada. 2. Preparar e realiza-los tratamentos superficiais na pedra natural. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seguranza nas instalacións de elaboración da pedra natural. 2. Calidade. 3. Relacións no equipo de traballo.
Conformación	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realiza-las operacións de labra da pedra natural. 2. Realiza-lo corte á medida e os labores especiais da pedra natural. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seguranza nas instalacións de elaboración da pedra natural. 2. Calidade. 3. Relacións no equipo de traballo.
Desenvolvemento técnico e coordinación en obra	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estudia-la documentación recibida. 2. Desenvolve-la documentación e as especificacións técnicas. 3. Coordina-la execución da obra. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seguranza nas obras. 2. Representación gráfica. 3. Relacións no equipo de traballo.
Colocación da pedra natural	<ol style="list-style-type: none"> 1. Colocar cubertas e paramentos verticais con placas de lousa de teitar. 2. Realizar muros estruturais de cantería, empedrados e elementos singulares. 3. Revestir todo tipo de paramentos con pezas de pedra natural. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seguranza na colocación da pedra natural. 2. Calidade. 3. Relacións no equipo de traballo.

■ 5. Glosario

■ Cualificación profesional

É a especificación oficial da competencia que se precisa para desenvolver correctamente un rol de traballo ou unha actividade profesional nun campo ocupacional determinado.

■ Competencia profesional

É a capacidade de aplica-los coñecementos e capacidades para conseguir realiza-las actividades e funcións laborais de acordo cos niveis requiridos na produción e no emprego, e para solución-los problemas que derivan dos cambios na produción.

■ Denominación da cualificación profesional

Tenta expresa-lo rol ou roles esenciais do traballo que se presentan ou presentarán nas tarefas ou situacións productivas da cualificación profesional.

■ Nivel

O nivel indica o grao de competencia das actividades de traballo asociadas ás unidades de competencia e ás cualificacións profesionais. Non debe pensarse en categorías profesionais.

Dividiuse a estrutura das cualificacións profesionais nos cinco niveis recoñecidos pola Unión Europea como marco de referencia para calquera sistema de cualificación.

■ Competencia xeral

Describe os roles esenciais do traballo que se identificaron para cada cualificación profesional en forma de funcións ou obxectivos da produción que deben ser acadados.

■ Unidades de competencia

Conxunto de elementos de competencia con valor e significado no emprego. Obtéñense pola división da competencia xeral da cualificación profesional. Cada unidade de competencia debe responder alomenos a un rol, a un posto ou a unha función da produción.

■ Elementos de competencia (EC)

Describen o que as persoas deben ser capaces de realizar nas situacións de traballo. Expressa os logros ou resultados esperados que a persona debe ser capaz de demostrar para acadalo rol que expresa a correspondente unidade de competencia.

■ Criterios de realización (CR)

Describen os resultados ou aspectos críticos que demostran a competencia profesional. Cada criterio define así unha característica do traballo ben feito.

Expresan, por tanto, o nivel aceptable do elemento de competencia que satisfai os obxectivos das organizacións productivas e permiten xulgar fronte a eles as actividades de traballo realizadas pola persoa.

■ Especificación de campo ocupacional

É unha descrición do campo de aplicación de cada unidade de competencia segundo as actividades e situacións de traballo actuais e previsiblemente futuras do campo ocupacional correspondente. Caracterízase en función dun conxunto de parámetros (información, máquinas, equipamentos, procesos, técnicas...) que se especifican para cada unidade de competencia.

■ Especificación de coñecementos e capacidades

É o conxunto de coñecementos, habilidades cognitivas, destrezas e actitudes que debe incluírse nas cualificacións profesionais. Incluirá non só os coñecementos sobre os feitos e a información que se necesita para actuar, senón tamén as capacidades necesarias para aplicar ese coñecemento ó rango necesario de situacións de traballo.

■ **Ámbito de competencia**

Conxunto de coñecementos e capacidades transversais e/ou de base correspondentes a varias ou tódalas unidades de competencia dunha cualificación profesional.

■ **Bloque**

Con este único termo pretendeuse unificar as diferentes denominacións utilizadas en cada subsector: bloque de granito, bolo de mármore e rachón de lousa.

